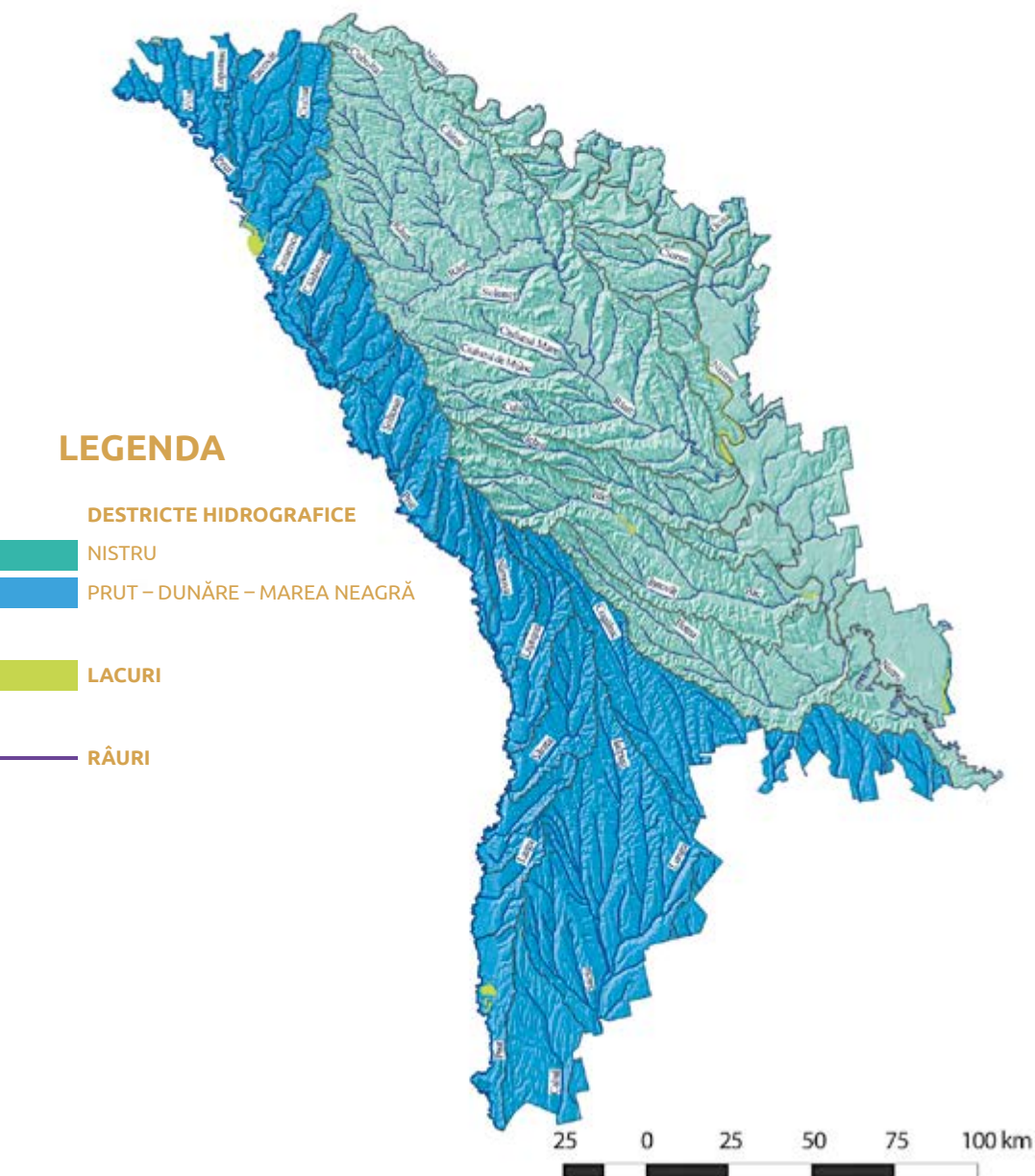

RÂURILE REPUBLICII MOLDOVA

*Ape curate -
populație sănătoasă*

Harta districtelor hidrografice

Pliantul „Râurile Republicii Moldova” conține informații despre 15 râuri ce fac parte din cele mai importante bazine hidrografice ale Republicii Moldova și prezintă pe scurt problemele de mediu cu care se confruntă deopotrivă râurile mari și mici. Prin intermediul acestui pliant, Mișcarea Ecologistă din Moldova îndeamnă populația la o atitudine responsabilă, pentru a îmbunătăți calitatea și cantitatea resurselor de apă ale R. Moldova.

Pliantul este realizat de Mișcarea Ecologistă din Moldova în cadrul proiectului „Managementul integrat al resurselor de apă în Republica Moldova – pentru o dezvoltare durabilă și populație sănătoasă”, implementat în baza grantului oferit din Proiectul SDC-ADA „Consolidarea cadrului instituțional în sectorul de apă și sanitație în Republica Moldova (Faza 01)”.

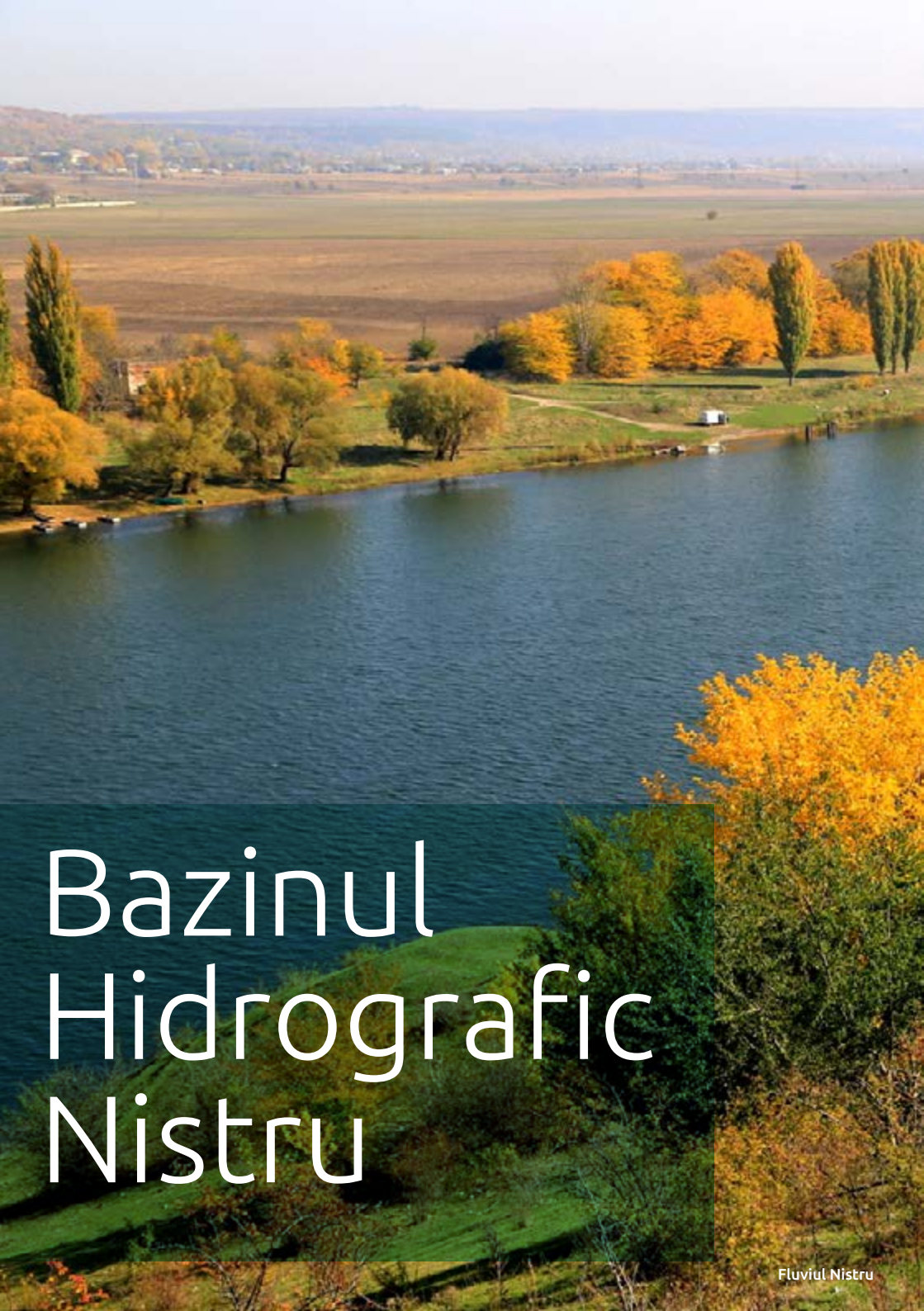
Mișcarea Ecologistă din Moldova
mem@mem.md
+(373) 237149
Chișinău, str. S. Lazo 13, MD-2004

Autor fotografii: Alecu Reniță

www.mem.md

Pentru detalii suplimentare despre starea resurselor de apă, consultați revista NATURA - Publicație de ecologie, turism și cultură.

NATURA

Bazinul Hidrografic Nistru

Fluviul Nistru

Nistru

Fluviul Nistru izvorăște din Ucraina, din Munții Carpați în apropiere de granița cu Polonia și se varsă în Marea Neagră în aval de orașul Cetatea Albă.

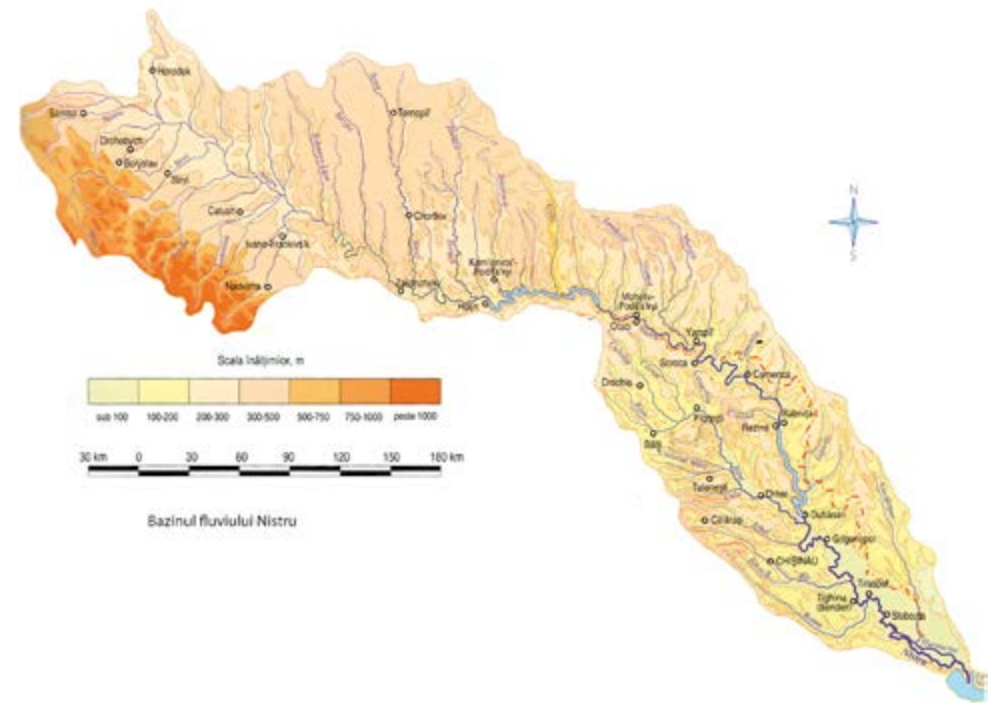
Lungime: 1.362 km

Suprafața bazinului hidrografic: 72.100 km².

Afluenți principali: Bistrița, Strii, Svicia, Răut, Ichel, Bîc, Botna (dreapta) și Vereșciția, Siret, Ușîția, Liadva, Iagorlâc, Camenca, Cuciurgan (stînga).

LOCURI DE INTERES În Republica Moldova, pe fluviul Nistru există două situri Ramsar, 21 Monumente ale Naturii Geologice și Paleontologice, 10 Rezervații peisagistice, 7 Monumente ale Naturii Hidrologice, 3 Monumente ale Naturii Botanice.

IMPORTANTĂ Nistrul face parte din cele mai importante 9 cursuri de apă din Europa și este unul dintre cele mai interesante fluvii din regiune. Are o valoare mare atât pentru sectorul economic al țării, în menținerea echilibrului

ecologic, cât și pentru sectorul social, istorico-cultural, inclusiv turistic, fiind și o sursă strategică de aprovizionare cu apă a mai multor localități din Republica Moldova, inclusiv: Chișinău, Otaci, Soroca, Camenca, Râbnița.

PROBLEME Fluviul Nistru se confruntă cu multe probleme ecologice, precum degradarea regimului hidrologic, hidrochimic și hidrobiologic, micșorarea capacității de autoepurare a fluviului, dispariția unor specii valoroase de pești (cleanul, scobarul, bibanul, nisetru, somnul, mreana), înnămolirea intensivă a fluviului și scăderea nivelului de apă. Aceste probleme sunt cauzate de activități precum construcția hidrocentralelor pe cursul superior al Nistrului, extragerea ilegală a depozitelor de nisip și pietriș din albia fluviului, deversările de la rețelele de canalizare ale orașelor care nu au stații de epurare și de la agenții economici care aruncă în acest fluviu apele reziduale și deșeurile tehnice.

Răut

Răutul izvorăște din preajma localității Rediul Mare (r. Dondușeni) și se varsă în fluviul Nistru în dreptul satului Ustia (r. Dubăsari).

Răul Răut în arealul Rezervației Orheiul Vechi

Lungime: 286 km

Suprafața bazinului hidrografic: 7.760 km².

Afluenți: Cubolta, Căinari, Camenca, Dobrușa, Cogâlnic, Draghinici (stânga) și Copăceanca, Răuțel, Soloneț, Ciulucul Mic, Cula (dreapta).

LOCURI DE INTERES Cea mai renumită arie protejată de pe râul Răut este rezervația cultural-naturală „Orheiul Vechi”. Pe lângă aceasta, în bazinul Răutului se află 4 Monumente ale Naturii Geologice și Paleontologice, 2 Monumente ale Naturii Hidrologice (printre care și Izvorul Jeloboc, care are cel mai puternic debit din Republica Moldova). De asemenea, în bazinul Răutului a fost delimitat Parcul Național Orhei, primul parc natural din țară.

IMPORTANȚĂ Pe râul Răut sunt situate orașele Bălți, Florești și Orhei, care sunt aprovizionate cu apă potabilă și de irigație din Nistru. Apa izvorului Jeloboc este captată și pompată prin țevi pentru alimentarea orașului Orhei și a satelor din preajmă.

PROBLEME Râul Răut este amenințat de barajele și lacurile de acumulare construite în diverse locații de pe cursul râului. De exemplu, construcția recentă a microhidrocentralei de la Brînzenii Noi (r. Telenеști) s-a făcut responsabilă de oprirea cursului Răutului prin îndiguirea albiei și devierea unui volum foarte mic de apă în aval. Pe lângă acest lucru, apa râului Răut este poluată cu produse petroliere, detergenți, fenoli, calitatea apei fiind încadrată în categoria claselor III (moderat poluată) și VI (foarte poluate).

Căinari

Izvorăște din satul Sauca (r. Dondușeni) și se varsă în râul Răut, în dreptul localității Gura Căinarului (r. Florești). Lungimea cursului râului este de 95 km, iar suprafața bazinului de recepție este de 835 km².

LOCURI DE INTERES În apropiere de satul Cotova se află monumentul hidrologic „Izvoarele din Cotova”, iar în amonte se află un alt monument hidrologic: „Izvoarele din satul Horodiște”. Lângă satul Zgurița există un monument geologic și paleontologic numit „Râpa Zgurița”.

IMPORTANTĂ Râul Căinari traversează o serie de localități cărora le asigură necesarul de apă pentru irigații: Cotova, Măcăreuca, Zgurița, Căinari Vechi, Gura Căinarului. Între anii 1949-1952, în satul Măcăreuca a fost construită o stațiune hidroelectrică cu o capacitate de 60 de kw/h, însă exploatarea ei n-a durat mult

Cubolta

Râul Cubolta este afluent de stânga al râului Răut, izvorând din localitatea Lipnic (r. Ocnița) și vărsându-se în dreptul localității Putinești (r. Florești). Lungimea cursului râului este de 100 km.

LOCURI DE INTERES În apropierea râului există 2 Monumente ale Naturii Hidrologice, o rezervație naturală silvică (Climăuți) și un Monument al Naturii Geologic și Paleontologic (Aflorimentul Chetrosu).

IMPORTANTĂ În bazinul râului există trei lacuri de acumulare mari (Maramonovca, Cubolta și Putinești), cu o suprafață totală de 125 ha și câteva zeci de acumulări mai mici, multe dintre care sunt colmatate și de aceea neutilizabile. Apele din bazinele de acumulare se folosesc în piscicultură, irigare, asigurarea cu apă menajeră a populației și în scopuri de recreere.

Bâc

Izvorăște din satul Temeleuți (r. Călărași), și se varsă în Nistru în dreptul localității Gura Bâcului (r. Anenii Noi). Lungimea cursului de apă este de 155 km, iar suprafața bazinului de recepție are 2.150 km².

LOCURI DE INTERES Râul Bâc izvorăște chiar de la marginea Rezervației Naturale „Plaiul Fagului”. Râul trece pe lângă rezervațiile peisagistice Cazimir-Milești, Temeleuți, Voloca-Verbca și Pădurea Hârbovăț. Aproape de Chișinău, râul formează un defileu numit „Cheile Bâcului”. Înainte de vărsare, râul Bâc trece pe lângă un monument geologic și paleontologic numit „Amplasamentul de faună de fosile de lângă satul Calfa”.

IMPORTANTĂ Râul Bâc traversează o serie de localități: Călărași, Strășeni, Vatra și Chișinău (capitala Republicii Moldova), în apropierea cărora se află lacul de acumulare Ghidighici, amenajat pe acest râu cu rol în piscicultură și agrement.

Lacul Ghidighici

Ichel

Izvorăște din preajma localității Sinești (r. Ungheni) și se varsă în Nistru lângă satul Coșernița (r. Criuleni). Lungimea cursului de apă este de 101 km, iar bazinul de recepție are suprafața de 814 km².

LOCURI DE INTERES În apropierea locului de unde izvorăște râul Ichel există un monument paleontologic și geologic numit „Panta abruptă de lângă s. Sinești”. În cursul superior, Râul Ichel trece prin Codrii Călărașilor, pe lângă rezervația naturală silvică „Voinova” și rezervația peisagistică „Țigănești”. Înainte să se verse în Nistru, râul Ichel trece și pe lângă aflorimentul Goian, monument al naturii de tip geologic/ paleontologic.

IMPORTANTĂ Râul Ichel traversează câteva localități pitorești: Răciula, Onești, Românești, Ratuș, Măgdăcești, Cricova.

Probleme

Apele acestor afluenți ai Nistrului sunt foarte poluate din cauza deversării reziduurilor provenite din localitățile traversate și de la agenții economici care nu filtrează apa tehnică înainte de deversare. Nivelul de poluare al acestor râuri este foarte ridicat, prezentând concentrații mari de ioni de amoniu, nitriți, detergenți anioni-activi, fier total, compuși ai cuprului, fenoli, produse petroliere, nivele foarte reduse de oxigen dizolvat în apă și detergenți, pesticide și alte substanțe toxice folosite în agricultura tradițională.

Bazinul Hidrografic Prut

Lacul Belev

Prut

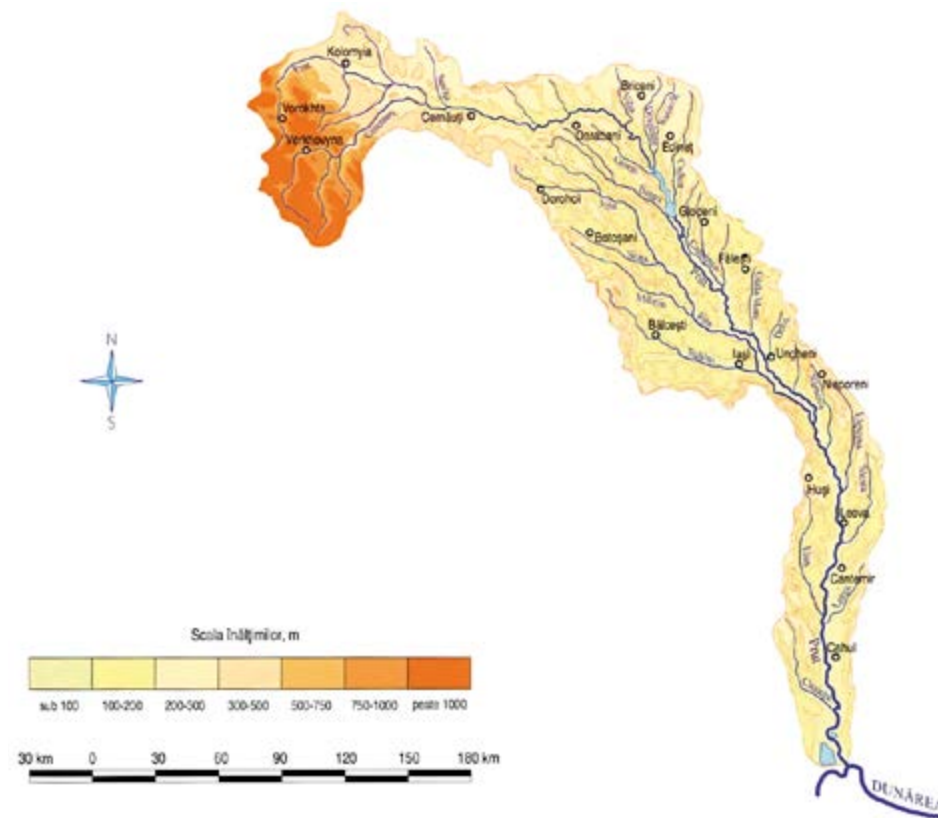
Râul Prut izvorăște din Ucraina, din Munții Carpații Păduroși, de pe pîscul Hoverla, și se varsă în fluviul Dunărea lângă localitatea Giurgiulești din Republica Moldova.

Lungimea cursului de apă: 953 km.

Suprafața bazinului hidrografic: 27.500 km².

Pe teritoriul țării noastre, râul Prut are doar afluenți de stînga, printre care se numără Racovăț, Larga, Vilia, Lopatnic, Draghiște, Ciuhur, Camenca, Nîrnova, Lăpușna, Sîrma, Sărata, Tigheci, Larga.

LOCURI DE INTERES Pe cursul râului Prut există o importantă zonă umedă (sit Ramsar) care a fost declarată și Rezervație a Biosferei: „Prutul de Jos”. De asemenea, există și rezervația științifică „Pădurea Domnească”, 3 Monumente ale Naturii Geologice și Paleontologice, 5 Rezervații Naturale Silvice, 5 Rezervații peisagistice și 2 Rezervații Naturale Mixte.

IMPORTANTĂ Râul Prut trece pe lângă câteva orașe importante din Republica Moldova (Glodeni, Ungheni, Cahul), aprovizionând cu apă potabilă aceste localități. În dreptul localității Costești funcționează o amenajare hidroenergetică (baraj, lac de acumulare și nod hidro-energetic) care alimentează cu curent electric regiuni importante din România și Republica Moldova.

PROBLEME Apa râului Prut este poluată ca urmare a deversării deșeurilor menajere și apelor reziduale provenite de la sistemele de canalizare ale orașelor de pe malul acestui râu. De asemenea, poluarea este accentuată și de apele tehnice deversate de la agenții economici și reprezentanții industriilor locale.

Lopatnic

Izvorăște din nordul satului Grimăncăuți (r. Briceni) și se varsă în Prut lângă satul Lopatnic (r. Edineț). Lungimea cursului de apă este de 57 km, iar suprafața bazinului de recepție este de 257 km².

Râul Lopatnic în preajma s. Corjeuți, r. Briceni

LOCURI DE INTERES Râul Lopatnic trece printr-un șir de stânci alcătuite din depozite coraliere (cunoscute drept „Toltele Prutului”) între satele Caracușenii Vechi și Corjeuți. Regiunea se numește „Complexul geologic și paleontologic din bazinul râului Lopatnic”, ocupă o suprafață de 399 ha și este caracterizată de defileuri și formațiuni geologice stâncoase puternic modelate de Lopatnic.

IMPORTANTĂ Râul Lopatnic trece printr-o serie de localități (Grimăncăuți, Briceni, Tabani, Caracușenii Vechi, Corjeuți și Lopatnic), pe care le asigură cu apă menajeră. Faptul că străbate atâtea monumente ale naturii concentrate pe o suprafață relativ mică face ca valea acestui râu să aibă un potențial eco-turistic uriaș, atrăgător pentru turiștii pasionați de drumeții.

Ciuhur

Izvorăște din preajma satului Ocnița (r. Ocnița) și se varsă în râul Prut, în lacul de acumulare Costești-Stânca, lângă localitatea Duruitoarea (r. Râșcani). Lungimea cursului de apă este de 90 km iar bazinul de recepție are suprafața de 724 km².

LOCURI DE INTERES În cursul inferior al Ciuhurului există o serie de monumente geologice modelate de acest râu: Defileul Vărat, Defileul Duruitoarea, Reciful Proscureni, precum și Rezervațiile Naturale Silvice Pociumbeni și Stânca.

IMPORTANTĂ Râul Ciuhur străbate o serie de localități (Ruseni, Cupcini, Stolniceni, Horodiște, Duruitoarea Nouă), pe care le asigură cu apă menajeră. Totodată, acest râu formează câteva lacuri de acumulare unde se practică piscicultura. Datorită faptului că Ciuhurul străbate regiuni spectaculoase și creează defileuri pitorești prin Toltele Prutului, există șanse pentru valorificarea, în viitor, a unui traseu de drumeție care să atragă mai mulți turiști în acest areal.

Racovăț

Izvorăște în preajma localității Clocușna (r. Ocnița), exact la frontiera cu Ucraina. Lungimea râului este de 67 km, iar suprafața bazinului de 795 km². Se varsă în râul Prut în preajma satului Corpaci (r. Edineț).

LOCURI DE INTERES Râul Racovăț străbate o serie de recife coraliere numite „Toltrele Prutului”, transformate în defilee adânci și înguste, în special începând la nord de comuna Gordinești și finalizând la vărsarea în Prut: Rezervația Peisagistică „La Castel” și Monumentul Geologic „Cheile Racovățului”. În apropiere de localitatea Brânzeni, râul trece pe lângă Monumentele Geologice și Paleontologice „Reciful Brânzeni” și Grotele Brânzeni.

IMPORTANTĂ Râul Racovăț trece prin câteva localități situate în nordul Republicii Moldova: Hădărăuți, Bălcăuți, Halahora de Sus, Halahora de Jos, Târnova, Gordinești, Buzdugeni, Brânzeni și Corpaci. Râul deține un potențial eco-turistic uriaș datorită regiunii pitorești pe care o străbate în special în cursul inferior, având șansa să atragă turiști pasionați de drumeții.

Toltrele Prutului în bazinul râului Racovăț

Draghiște

Izvorăște din dreptul satului Clemenți (regiunea Cernăuți). Se varsă în râul Racovăț, în apropierea satului Brânzeni (r. Edineț). Lungimea cursului de apă este de 71 km, iar suprafața bazinului de recepție este de 279 km².

LOCURI DE INTERES Draghiște străbate o serie de recifuri coraliere numite „Toltrele Prutului” și creează defilee ce poartă numele localităților traversate: Defileul Trinca, Defileu Fetești, Defileul Burlănești. Toate cele trei formațiuni au statut de Monumente ale Naturii Geologice și Paleontologice. De asemenea, lângă localitatea Fetești se află o rezervație peisagistică cu același nume.

IMPORTANTĂ Pe râul Draghiște există două lacuri de acumulare mai mari și 20 de acumulări mici, care însă nu și-au demonstrat utilitatea economică. Datorită defileurilor impresionante pe care le formează, Draghiște are un uriaș potențial eco-turistic, întrucât segmentul pe care îl străbate în Toltrele Prutului poate deveni un traseu de drumeție foarte apreciat.

Râul Draghiște la Brânzeni, Edineț

Camenca

Râul Camenca izvorăște din preajma localității Borosenii Noi (r. Rîșcani) și se varsă în râul Prut în dreptul localității Pruteni (r. Fălești). Lungimea cursului de apă este de 99 km.

LOCURI DE INTERES În preajma localității Butești râul a săpat un defileu numit „Cheile Butești”, iar în aval de satul Cobani trece pe lângă reciful „Stânca Mare”. După Cobani, râul Camenca cotește spre sud și intră în Rezervația „Pădurea Domnească”, acolo unde formează o serie de belciuge colmatate și heleșteie.

IMPORTANTĂ Camenca traversează câteva localități rurale precum Sturzeni, Cobani, Balatina, Călinești, asigurând gospodăriile locale cu apă menajeră și pentru irigații. De asemenea, pe râul Camenca se practică piscicultura și turismul de agrement.

Reciful Stânca Mare în bazinul râului Camenca

Lăpușnița

Izvorăște la 2 km nord-vest de satul Iurcenii (r. Nisporeni) și se revarsă în râul Prut, lângă satul Sărata-Răzeși (r. Leova). Are o lungime a cursului de apă de 70 km și un bazin de recepție de 483 km².

LOCURI DE INTERES Râul Lăpușnița trece pe lângă rezervațiile peisagistice „Vila Nisporeni” și „Dolna”.

IMPORTANTĂ Lăpușnița traversează câteva localități precum Lăpușna, Cărpineni, Mingir, asigurând gospodăriile locale cu apă menajeră și pentru irigații. De asemenea, pe cursul râului au fost înființate câteva lacuri de acumulare de dimensiuni mici, unde se practică piscicultura și turismul de agrement.

Probleme

Afluenții râului Prut sunt afectați de numeroasele lacuri de acumulare care rețin mari cantități de apă. De asemenea, apele râurilor sunt poluate din cauza depozitării ilegale a gunoaielor chiar în albie și din cauza deversării apelor uzate provenite de la reprezentanții industriilor locale.

Bazinul Hidrografic Marea Neagră

Râul Cogâlnic

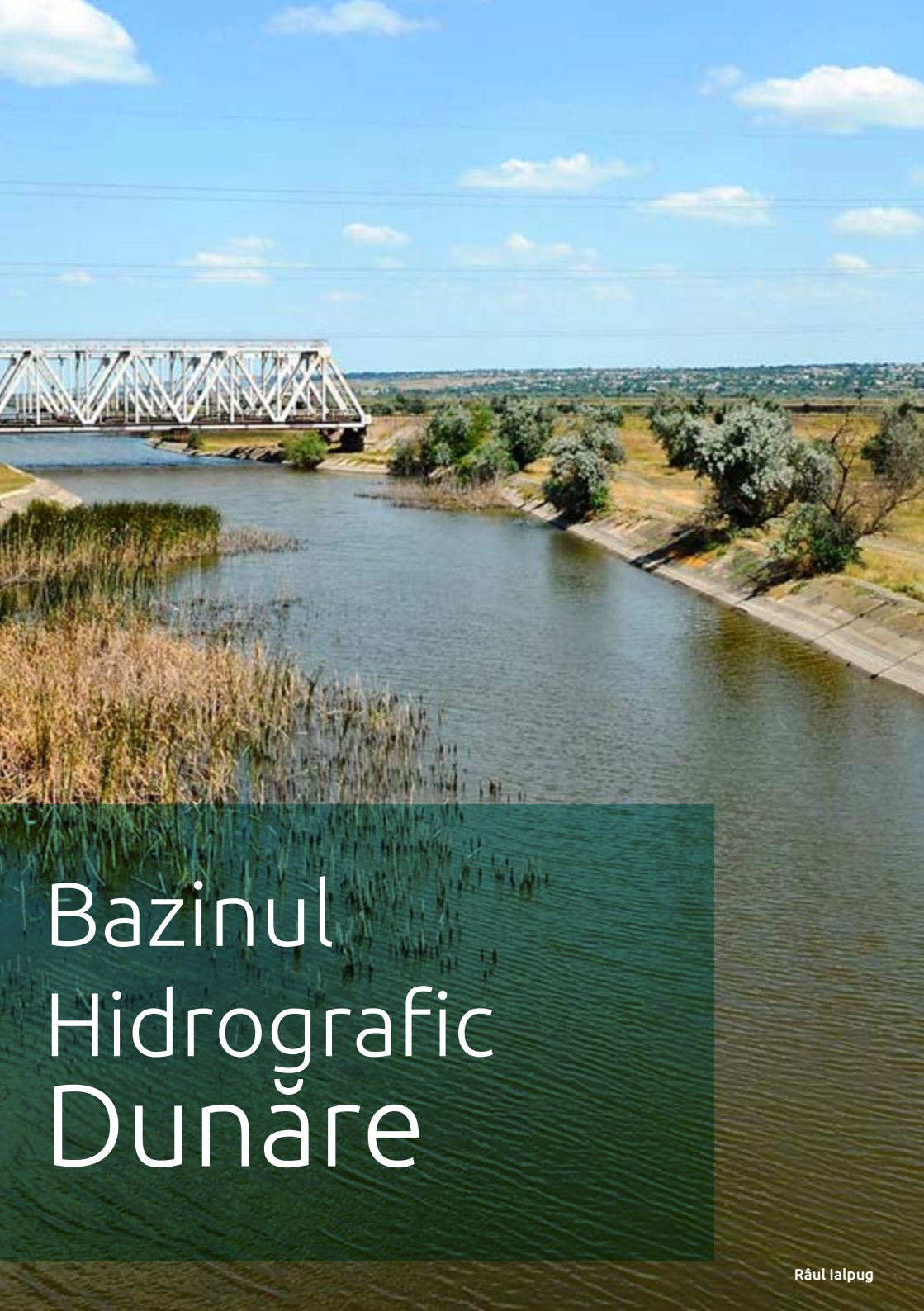
Cogâlnic

Râul Cogâlnic izvorăște din satul Bursuc (r. Nisporeni) și se varsă lângă localitatea Tatarbunar, în limanul Sasâc de la Marea Neagră. Are o lungime de 243 km, dintre care 145 km pe teritoriul Republicii Moldova. Bazinul de recepție are o suprafață de 3.910 km². În anii secetoși, din cauza precipitațiilor scăzute, râul uneori seacă complet. Cogâlnicul are câțiva afluenți, dintre care cei importanți sunt cei de partea stângă (Schinoasa, Ceaga, Gealar, Cilighider).

LOCURI DE INTERES Râul Cogâlnic își trage izvoarele chiar din Rezervația Științifică „Codru”. De-a lungul cursului său, râul Cogâlnic trece pe lângă două rezervații peisagistice, precum Pădurea din Hâncești sau Râpele din Cimișlia. Râul Cogâlnic, alături de râul Ialpuș, reprezintă cele mai importante cursuri de apă din întreaga Stepă a Bugeacului.

IMPORTANȚĂ Râul traversează câteva orașe din Moldova (Hîncești, Cimișlia și Basarabeasca) și din Ucraina (Arciz, Tatarbunar). De asemenea, pe malul acestui râu se află multe localități din Bugeac, majoritatea absolută dintre ele fiind sate moldovenești (Ciuciuleni, Stolniceni, Logănești, Gura Galbenei, Valea Perjei, Sadacalia, Carabineuca, Iordăneuca, Abaclia), iar altele sunt foste colonii germane (Leipțig, Arciz, Ferșampenuazul-Mic, Gnadental). Întrucât Cogâlnicul trece prin Stepă Bugeacului – o regiune aridă – apa acestui râu este folosită la irigații.

PROBLEME Apa râului este intens poluată, deoarece apele menajere ale mai multor localități și întreprinderi sunt deversate fără o epurare preventivă. Pe lângă acest lucru, izvoarele râului Cogâlnic au fost captate în scopul amenajării ilegale a lacurilor de acumulare.

Bazinul Hidrografic Dunăre

Râul Ialpuș

Ialpuș

Râul Ialpuș izvorăște în Republica Moldova, lângă satul Tomai (r. Leova) și se varsă în limanul Ialpuș de la Marea Neagră, lângă orașul Bolgrad. Are lungimea de 142 km (dintre care 135 km pe teritoriul Republicii Moldova), iar bazinul de recepție este de 3.180 km². Principalii afluenți sunt pe partea stângă (Chirsova Mare, Ialpușel, Salcia Mare).

LOCURI DE INTERES Râul Ialpuș este un simbol al Stepei Bugeacului, pentru că luncile de pe malul său sunt de fapt sectoare reprezentative de stepă, adică habitate în care vegetația cu adevărat stepică s-a păstrat. Astfel, Ialpușul trece prin trei sectoare de stepă din nordul și sudul Bugeacului, precum și pe lângă două monumente geologice și paleontologice (Secțiunea geologică din valea râului Ialpuș și Aflorimentul Baurci).

IMPORTANȚĂ Râul Ialpuș traversează o serie de localități din centrul și sudul Republicii Moldova, printre care și orașul Comrat. Având în vedere că acest râu trece printr-o regiune aridă și lipsită de precipitații, apele lui sunt folosite intensiv pentru agricultură. De asemenea, pe cursul râului Ialpuș au fost amenajate trei lacuri de acumulare (Comrat, Congaz, Taraclia) în care se practică piscicultura și care îndeplinesc rolul de spații de recreere pentru comunitățile locale.

PROBLEME Apa râului este poluată din cauza gunoiștilor ilegale amenajate în albie și a deversării apelor uzate provenite de la orașele traversate, de la gospodăriile locale și diverși agenți economici.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

AUSTRIAN
DEVELOPMENT
AGENCY

